infovihtal #72

Wax ne Ame nga doomi jangooro bi di VIH

Yëgël ne da nga ame doomi jangooro bi di VIH(ba xamel nit sa jangooro ji sa yaram) day ne lo upp Bopp, tax ba tiit ak njaxare toppe la ndax ragal tontu b inga mëna jot. Ay wutte amna ci ni inga koy wax, du been wax sa njanti ka saay wajjur yi, saay doom ba rakk wala magg, tamit do been wax ki ngay bëggente cooro ba andando ci walu sëy. Fi ci Españ, yoon teggula nga lléguele ko, ya xol ba mu doyla nga wax.

Lu ci mën am, wax nit ki walu, lu bax laay doon. Xët mi li ko yekki du woon no kaay defe, ay digle la ci li nga wara set bu jàppe wax ko. Ci li mëna am bu jàppa wax ci ligeey ci kër doktor, xolal xëtum *Infovihtal 24 Wax ci Jaangooro ngi n esa yaram*.

Ndax warnga wax dame doomi jangooro VIH?

Bala nga Yëgële doomi jangooro ja ngi ci yaram, nu ngi laay digël nga xalaat ci:

- Lu tax ngax bëggë ka xamle; li gën mooy nga def ci bu yakaare ne diina indil taw fex
- Un ko nit ki di jële; Mën am mu woon la ñoortam ba ragal ba mamba ci ni VIH ci walu sëy.
- Ndax nit mën denc xibaar bi: maa nam ndax yakaar nga ne mën naka nettali kaneen te digëlo ko ko.
- No kooy waxe; feexel ba saa yo nopi ci yëgal ko, amal giis giis bu jaddu feebar bi ne ci yaw i ba yakaar been yoon ne ya tekk sa bopp.
- Bu fekke ya ngi so ga xamne jaangooro ji ci yaw, nda ngay soxla ab diir ngir nangu feebara bala nga wax keneen.

Ndax lu baax la?

Lu mën di am fatalikul ne yaw rek yaay tan kañ ba ndax di na yëgële ba deet, ba la booba xalaatal ci njëriñ indil ci saay soxla, njaxre ak yakaar.

Yi nu jàppe ne baax na

- Mën am un won la ndëgërlaay ak deglu,jàppale gu indi taan ci yaram
- Mën nga wax ci mbiir yi la soxal
- Jarul nga nëbbë sa jangooro bi di fen c isa werguya-ram
- Si andal di sëy mën nañ yeneen pexe bu un xamee lu la dal.

Yi un jàppe ne ay njagass njagass lañ

- Toontu bu njagass, jaani ba congu mën nga am ci yëgle bi
- Mën na la baayi ba un beddi la ci nit ni
- Mën naan fu un tollu di set say mbiir, ba nu lacc ba wax ci lu amul been fayda.
- Di am tamit ay nit yu jaxle anda k tiis, tax ba yaw ya kaay xamal di ko dëfal.

Wax s awa kër b asa Xarit

Denc xibaar bi ngiir yaw rek mën dem ba fatt la. Jàppa na ne war nga ko yëgal sa bokk yi ak xarit yi ne da nga ame doomi jangooro bi, mu ngi aajo ci woolu ngi am ci nooy. Mën tambali ci ni la gëna jekke te daan di la jàppale, bu fekke nit ku wër la di la nangul li la dal, te di na ko denc, mën nga ko woolu.

Amn a yeen aada ba yeen kër yi tudd fa feebar bi ne ci VIH daay jafe, ndax xibaar bu ñeew biin ci am ba ragal bu tekkuwul fen ak xalaat bu ñaaw. Am un xam bi nu yë-gele seen jangooro am nu leen songu ba un beddileen; bu de jiggën bu fitna laale sa diggante ay sa jëkër ba far, bu yakaare wax ne da nga ame doomu jangooro j VIH mën na ko yokk fitna ki (ay door, saaga ba yeneen xettu fitna di aadu) woteel ci telefoon bi amul fay 016, di naan la xamal diggal, mën di toontu ci 50 lakk.

Bu un bëggë wax sunuy doom, li un jëk xalaat mooy ndax di nanu denc xibaar b iba ci daara ba si mbend neen ci bokk yi ken du ko xam. Xaleyi un mën setlu laan, lu ci ëpp mën xam ne amna lu xew. Aajo ci seeni at mën nga di leen xamal ci ni gëna leere and ak seen magaay.

Wax saay andandoo/ ba dëkkandoo

Day Jaffe laax feebar ni nga dëkkal, ci booy jël ay garab, di dem ci doktoor saa su ne. Aajo ci ni nga leen woolo, mëness na leen ko wax ba taftaloo mettit yu dul weer, te do geene battu VIH. Sa werguyaram ya ko moom ku la neex nga ci waxal.

Dunda ku nu amul VIH andal been tolof tolof du wale bu xame yoon yi doomu jangooro bi di jaar te top pexe yiiy aar ci feebar bi (bu ci bëggë xam bu baax si ni mooy wale, xolal xëttum *Infovihtal 64 walaante VIH*). Nda-am sax nda geen di jekke lol (ba sëy ba dëret) bo de faccu ci garab yiiy xex doomi jaangooro, ba natt bi am ci sa yaram du feñ, walaante da na ka du am.

Ni ëpp ci ni nu jekke, da anda k daal boo leen waxe ya ngi faccu, doktoor ngi laay top, ya ngi toppato sa bopp ba ya dem fi nu la mëna jàppale.

grupo de trabajo sobre tratamientos del VIH
contact@gtt-vih.org
www.gtt-vih.org
Barcelona (España)

POR FAVOR, FOTOCÓPIALO Y HAZLO CIRCULAR

Subvencionado por: Secretaría del Plan Nacional sobre el Sida
Generalitat de Catalunya Departament de Salut — Programa de Prevenció i Assistència de la Sida
Ajuntament de Barcelona — Àrea d'Acció Social y Ciutadania
Diputació Barcelona — Àrea de Benestar Social
Colaboran: ETIS